
νίκος μπακόλας

ΤΟ ΤΑΞΙΔΙ ΠΟΥ ΠΛΗΓΩΝΕΙ – ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ

“**Ω**στε αυτό ήταν, άναρωτήθηκα από μέσα μου, τό τελευταίο έπώδυνο ταξίδι στην Άθήνα; Τελευταίο από ποιά ταξίδια; και πώς νά τό προεξοφλούσε κανείς, ιδίως στά έξηνταπέντε του; Πάντως, ήταν σίγουρα τό τελευταίο για τήν Νίκη, για τίς θεΐες, για τ’ άπομεινάρια άπ’ τό σόι τής μητέρας δέσποινας – και άναδυότανε μιά άνακούφιση από μέσα μου. Ντροπή! Γιατί όλα σφραγιζόντανε μέ ένα θάνατο, μέ τόν θάνατο τής Νίκης, τής «μικρής», όπως τήν έλεγε ή γιαγιά Μυρσίνη, ένα θάνατο άναμενόμενο τούς τελευταίους δεκαπέντε μήνες, άπολύτως σίγουρο τήν τελευταία έβδομάδα. «Μά ήσύχασε ή καημένη» έλεγε ή Έλένη πρίν τήν άναχώρησή μου – ήσυχάσαμε, σκεφτόμουνα κι έγώ, μυκτηρίζοντας, τόν έαυτό μου πρώτον πρώτον.

Άναλογιζόμουνα τά πηγαιnéλα μου στην Άθήνα, χρόνια τώρα, πέντε, έξι, ίσως περισσότερα, κάθε μήνα ένα, ή συχνότερα, δηλαδή δεκάδες, μέ άλλους τόσους πόνους και λαβωματιές, έτσι πού όμολόγησα μιά νύχτα, δακρυών νομίζω, «κάθε φορά πού έπιστρέφω νιώθω καταρακωμένος, σκοτωμένος». Γιατί, όντως, λύγιζαν τά γόνατα και ή άνάσα έβγαине μέ δυσκολία, μέ άνησυχητικούς πόνους στό στήθος, άλλοτε στην ώμοπλάτη, σάν δαγκωματιές επάνω στην καρδιά. «Δέν ξαναπηγαίνω» γκρίνιαζα. «Είναι πού είσαι υπερβολικά ευαίσθητος» άποφαινόταν ή Έλένη, μέ μιά δόση επίτιμησης, σά νά έλεγε: δειλός, λιγόψυχος, ή κάτι τέτοιο. Πάντως, τήν μοναδική φορά πού ήρθε στην Άθήνα, πού μέ συνόδεψε, κι ήτανε ή Νίκη ξέπνοη κι άλαλιασμένη, ένα ευτελές σαρκίο στό κρεβάτι, μέ βαριά τή μυρουδιά τών γερατιών, δέν κοιμήθηκε ή Έλένη όλη νύχτα, από έφιάλτες.

Ίσως όφειλόταν στό ότι είχαμε ξεχάσει, από κάποια χρόνια, τά νοσοκομεία και τούς νεκροθάλαμους, όπου βλέπεις τσίτσιδο κι άσάλευτο τόν άνθρωπό σου, έρμαιο στά βλέματα γιατρών και νοσοκόμων, ένα τίποτα σχεδόν. Πρίν δύο χρόνια – ή περίπου τόσο – μπαίνοντας στον θάλαμο πού είχαν τήν Ίσμήνη, στό νοσοκομείο Νέας Ίωνίας, πάλι (στην Άθήνα, έμεινα άποσβολωμένος πού τήν είχανε όλόγυμνη, μέ όρρους στά χέρια και στη μύτη. Μπήκα τή στιγμή πού βγαίναν οι γιατροί κι οι νοσοκόμοι: κουβεντιάζανε, γελοΰσαν, θά ‘χαν τά δικά τους. «Πώς τή βλέπετε;» ψιθύρισα και

ἀπόρησα πού ἡ φωνή μου ἔβγαине μέ δυσκολία, παραποιημένη. « Ἡ γιαγιά;» μέ ρώτησε ἓνα γιατρουδάκι, μόνο τόσο, δίχως νά προσθέσει τίποτε, προφανῶς ὑπονοώντας ὅτι δέν ὑπῆρχε λόγος διευκρίνησης. Τότε εἶχα πεῖ, καημένη μου Ἰσμήνη, ἔγινες γιαγιά, ἀσήμαντη, ἀχρείασθη· πού νά ξέρανε τά νιάτα σου, τό πόσο ἤσουν πεταχτούλα κι ὄλο μέ τό γέλιο, πάντα ἔτοιμη νά γοητεύσεις, ἤ, παλιότερα, πού διασχίζατε μέ τή μπουϊκ, ἀπό τίς λίγες στήν Ἀθήνα τότε, στά τριανταπέντε, μέ τόν Πάνο κορδωμένο στό τιμόνι, στή Σταδίου καί στό Σύνταγμα. Τότε, πρὶν δυό χρόνια, ἡ Νίκη ἦταν ἀκόμη σχετικὰ γερή, ἱκανή νά παίρνει δρόμους καί δρομάκια, νά χτυπάει πόρτες σέ ὑπηρεσίες, νά παρακαλεῖ ἢ νά βάζει τίς φωνές, νά κάθεται μέ τίς ὥρες στήν αὐλή, στό νοσοκομεῖο Νέας Ἰωνίας, σάν πουλί χαμένο μέσ στα δέντρα, νύχτα-μέρα, λυπημένη καί ἀγωνιοῦσα, ὄλη τύψεις ἴσως, πού τραγόντανε μέ τήν Ἰσμήνη, πού τήν ἔσπρωχνε ἀπόνετα, παράλογα.

Τώρα νά ἡ ἴδια Νίκη, μόνη κι ἔρημη, μέ ὄλες της τίς ἀδερφάδες πεθαμένες, μέ τό σπιτικό της διαλυμένο, ἐν ἀγνοία της βεβαίως, μέ τίς τριανταφυλλιές, τίς μπιγόνιες, τίς καμέλιες, ὄλα μοιρασμένα σέ γειτόνισσες (γιατί ἀλλιῶς θά ξεραίνοντανε κι ἦτανε κρίμα), ἓνα κατακίτρινο σαρκίο, βουλιαγμένο στή φτενή της κάσα, σ' ἓνα συνοικιακό νεκροταφεῖο, πού οὔτε ὑποπτεύομαστε τήν ὑπαρξή του, οὔτε ἐγώ οὔτε ἡ Νίκη, οὔτε πού ἦταν δυνατό νά φαντασθοῦμε, ὅτι ἔτσι, δηλαδή, ἐκεῖ θά ἐνταφιαζόταν, ἀγνωστη ἀνάμεσα σέ ἀγνωστους, σέ κεκοιμημένους πού, τό πιθανότερο, δέν τούς εἶχε συναντήσει ὅσο ζοῦσε. Στάθηκα παράμερα καί τήν κοιτοῦσα, τήν κλειστή της κάσα δηλαδή, ἔτσι πού τήν περιβάλλανε πονετικές γειτόνισσες, θρησκευόμενες οἱ πιό πολλές, κάποιας ἡλικίας, ὅμως περιποιημένες. Μιά στιγμή, περίεργες, ἀνασῆκωσαν τό κάλυμμα τῆς κάσας· μιά τῆς χάιδεψε τό πελιδνό της μέτωπο, ἀμήχανα, ἀλλά μέ τρυφεράδα. Ἀποθέσαμε τίς ἀνθόδεσμες, φτηνοπράματα πού εἶχαμε ἀγοράσει ἀπό ἔξω.

Τήν σηκώσανε σέ λίγο, στήν καθορισμένη ὥρα, ἐνῶ βούλιαζε ὁ ἥλιος πίσω ἀπό τά δέντρα. Πρῶτος βιάδιζε ὁ ἱερέας, δίπλα του ὁ ψάλτης, κι ἀπό πίσω, πίσω ἀπό τό φέρετρο, ὄλοι ἐμεῖς, μέσα σ' ἓνα ἡμερο ἀπόβραδο, ὅπου ὅμως τό ἀγέρι πάγωνε τά μάγουλα. Ὁ ἱερέας, μέ ὄλα του τά χρόνια, ἔψελνε σωστά καί καθαρά τά ἅγια λόγια – κι ἔτσι συνεχίστηκε καί μέσα στό ἐκκλησάκι, ὅπου σχηματίσαμε ἓνα γύρο καί ἀκούγαμε, ἐγώ ἄβουλος, ἀδέξιος, ὁ πιό μακριά, σάν ξένος, καί ἄς ἤμουνα ὁ μόνος συγγενής. Ξεκινήσαμε κατόπι μέσα ἀπό δρομάκια, μέχρι τόν νεοσκαμμένο τάφο, ὁ ἱερέας νά διαβάζει μέ τήν καθαρή φωνή του καί ἐμεῖς νά σιωποῦμε σκεπτικοί. Δάκρυ οὔτε ἔνιωσα στά μάγουλά μου, οὔτε εἶδα σ' ἄλλωνῶν τά μάτια – ἐκτός πιά κι ἂν δέν ἤμουνα σέ θέση νά διακρίνω. Τέλειωσε σέ λίγο ἡ ταφή, πήραμε καί πάλι τά δρομάκια, τώρα τῆς ἐπιστροφῆς· λίγο παραπέρα ἄρχισαν τά γέλια, ὅπως γίνεται συνήθως στίς κηδεῖες πού τελειώνουν, ἀναμνήσεις ἀπ' τόν τάδε καί τήν δεῖνα, πού εἶχανε πεθάνει παλιότερα στήν πολυκατοικία τους, μάλιστα καί κάποιες ἱστορίες ὄντως πιό γουστοζικές ἢ, ἐν πάση περιπτώσει, πού ξεφεύγανε ἀπ' τό συνηθισμένο ἢ τό πένθημο.

Έχ, καημένη Νίκη, σκέφτηκα, θά θυμούνται και τίς δικές σου τίς παραξε-
νιές (πού δέν ήταν δά και λίγες, ούτε άγνωστες, από τά νιάτα σου) και σέ
λίγο θά γελοΰνε, καλοκάγαθα βεβαίως, για έκτόνωση κυρίως. Ούτε μιά
τους δέν σέ γνώρισε πώς ήσουν νέα, τότε πού πηγαίναμε μαζί στά σινεμά,
νεαρή τής παντρειάς έσύ (και μεγαλύτερη), μέ κοντά παντελονάκια έγώ,
πού, ώστόσο, μέ παραδεχόταν ή γιαγιά Μυρσίνη πώς μπορούσα νά σέ
προστατέψω (άπό τί;) ύστερα, βεβαίως, από αΰστηρές της όδηγίες, συμ-
βουλές, μαλώματα, για τό τί θά μέ περίμενε, αν παράκουα και δέν φαινό-
μουνα άντάξιος. Ποϋ νά τό 'ξερε ή κακομοίρα ή γιαγιά πώς έγώ και πάλι
θά 'μουνα ό συνοδός σου, ό μοναδικός κι άδάκρυτος, φοβισμένος, μουλ-
χτός, μιά ζωή ό ίδιος δηλαδή, έγκλειστος στόν έαυτό μου, νά κοιτάζω κάθε
τόσο τό ρολόι, πόση ώρα μου έμενε μέχρι τή νυχτερινή μου πτήση, για τό
τελευταίο μου έπώδυνο ταξίδι από τήν πρωτεύουσα, από Τέρμα Πατησί-
ων, σ' ένα απόβραδο πού τά ρουφοϋσε όλα, τά δικά τους, τά δικά μου.

Nikos Mpakolas

